

**Hyvät juhlavieraamme, kotiseutuväärtit, hyvää Marjetanpäivää
Arvoisa juhlapuhujamme, Lapin maakuntamuseon museonjohtaja Hanna Kylä-
niemi**

Lämpimästi tervetuloa Marjetanjuhlaan, jota yhdistys on viettänyt vuodesta 1952. Tänäpäin vietämme 64. juhlaa täällä Pöykkölän kartanolla. Marjetanpäivä on perinteinen peräpohjalainen keskikesän juhlapäivä ja kirkkopyhä, minkä jälkeen ennen vanhaan aloitettiin heinänteko. Monille teistä tämä juhla on jokakesäinen ja arvokas perinne. Valitettavasti koronapandemian vuoksi juhla jouduttiin kahtena aikaisempana vuonna joko perumaan tai järjestämään perinteistä poikkeavalla tavalla. Odotettu perinne on nyt palautunut, mistä kertoo myös paikalle saapunut juhlayleisön määrä.

Avauspuheessani haluan muutamien sanoin kuvata toimintamme tavoitteita nyt ja lähitulevaisuudessa.

Viimeisten vuosien ajan Totossa olemme tehneet täällä kotiseutumuseolla ja Rovaniemen haja-asutusalueen kylissä aktiivisesti ja verkostoituen kotiseutu- ja perinnetyötä, jolla pyritään vahvistamaan yhteistä rovaniemeläistä identiteettiä ja ihmisten hyvinvointia. Pyrkimyksenä on saada aikaan kulttuurimatkailupolkuja, mikä tarkoittaa tuotteistettujen palvelukokonaisuuksien sekä markkinoinnin kehittämistä. Kehittäminen toteutetaan yhteistyössä korkeakoulujen ja oppilaitosten sekä kylätoimikuntien, maaseutuyritysten, matkailuyrittäjien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Tavoitteenamme täällä kotiseutumuseolla on, että museo koetaan perinteen ja kulttuurin osallistavana elämys- ja kohtaamispaikkana, joka tarjoaa menneisyyden luumoa arvokkaassa museomiljöössä. Koko vuodenkierron ajan museomiljöö on yleisötapahtumien lisäksi erityinen esittävän taiteen, kokousten, juhlien, työpajojen ja koulutusten pitopaikka. Kokemisen arvoisia eri vuodenaikojen ohjelmapalveluissa ovat pakkastalven, hankikantokevään, jäidenlähdon, keskiyön auringon, sadonkorjuun, ruskan väriloiston, ensilumen ja joulukaamoksen perinteet. Museo kokoelmineen ja QR-koodeineen haastaa myös vertailemaan entistä ja nykyistä elämäntapaa.

Tavoittelemme museovierailijoiden määrän merkittävää kasvattamista. Suuri haaste on kehittää digitaalisuutta ja some-markkinointia näkyvyyden, houkuttavuuden ja saavutettavuuden parantamiseksi.

Yhdistyksessä kehitetään toimintoja ja uudistetaan osaamista huomioon ottaen asiakaskunnan muuttuminen. Monien nykyisten museokävijöiden omakohtaiset kokemukset ja tietämys talonpoikaisaikakaudesta puuttuvat. Kulttuuriperinnön välittämisellä pyrimme lisäämään matkailijoiden, paikallisten, nuorten ja lapsiperheiden kiinnostusta paikalliseen perinteeseen.

Monikulttuuristuvassa yhteiskunnassa kulttuuriperinnön tunteminen on välttämättömän edellytys erityisesti lasten ja nuorten rehellisen omakuvan muodostumiselle ja kulttuurisesti kestäväälle kehitykselle. Yhteisöjen kulttuurin muutosten keskellä taito ymmärtää edellisten sukupolvien arvostuksia, tapoja ja tavoitteita, ns. *kulttuurin lukutaito*, on tärkeä linkki itse kunkin omiin juuriin. Kulttuuriperintöopetus vahvistaa lasten ja nuorten identiteetin rakentumista, auttaa maahanmuuttajia kotoutumaan omaan kulttuuriimme ja mahdollistaa matkailijoille ja muualta tuleville kulttuurien vertailun.

Arvostavat kiitokset pian kuultavasta juhlapuheesta Hanna Kyläniemelle mielenkiintoisesta ja ajankohtaisesta aiheesta *Kesäisiä mietteitä kotiseudusta ja museoista*. Parhaimmat kiitokset tasapuolisesti myös muille ohjelman esittäjille ja juontajalle. Tilaisuuden taidokkaasta musiikista vastaa perinteiseen tapaan Rovaniemen VPK:n soittokunta kapellimestari Ali Kolehmainen johdolla.

Haluan myös esittää parhaat kiitokset Rovaniemen kaupungilla, Rovaniemen seurakunnalle, Vapaaehtoistyönkeskus Neuvokkaalle, korkeakouluillemme ja muille oppilaitoksille sekä elinkeinoelämän yhteistyökumppaneillemme ja kaikille muillekin tukijoillemme.

Lisäksi haluan välittää parhaat kiitokset yhdistyksen talkooväelle, työntekijöille ja kesänuorille. Yhdistyksen menestyksellinen toiminta ei olisi mahdollista ilman motivoitunutta talkooväkeä. Tämänkin juhlan rakentaminen on ollut monivaiheisen vapaaehtoistyön varassa. Kun yhdessä tehdään, yhdessä myös nautitaan.

Emännistömme on taidokkaasti vastannut tilaisuuden vieraanvaraisuudesta suussa sulavine tarjoiluineen. Myytävänä on varhain tänä aamuna paistettua varraslohta ja museokaupan tuotteita. Varraslohiryhmämme varraslohimestari Pekka Ylikunnarin johdolla on tehnyt erinomaista työtä perinteisen herkun valmistamisessa.

Näyttelyissä esillä ovat Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan, Lapin ammattikorkeakoulun ja Ammattiopisto Lappian Arcta Fast -hankkeen taideteokset: *Vaelluskalat rannalla*, *Lapin lehmä* kesänavetassa, museoesineiden lumiveistosten kuvat na-

vetan seinustalla sekä *Jotain vanhaa, jotain uutta, jotain digitaalista* puovissa. Lisäksi navetassa on *Matti Kärkön valokuvanäyttely*. – Hyvät vieraamme, perehtykää taideteoksiin ja näyttelyihin.

Ohjelmassa ei ole unohdettu myöskään lapsia ja lapsiperheitä. Tilaisuuden jälkeen on mahdollista kiertää *Myllytontun polku*. Myöhemmin tilaisuuden ohjelmassa museopalvelutoimikunnan puheenjohtaja Kerttu Oikarinen tekee selkoa polun lähtökohdista ja toteuttamisesta.

Tapahtumista rikas toimintavuotemme jatkuu. Rovaniemen kaupunki, vapaa-ajan palvelut ja Suomen Kotiseutuliitto järjestävät Rovaniemen valtakunnalliset kotiseutupäivät 9.–11.9.2022. Totto on omalta osaltaan mukana kotiseutupäivien järjestelyissä. Kotiseutupäivien osallistujien lisäksi myös paikallisia ja lähiseudun asukkaita kutsutaan osallistumaan päivien ohjelmaan. Tarjolla on runsaasti tapahtumia ja elämyksiä. Päivien teemana ovat juuret ja kotiseutuidentiteetti. *Mistä sie olet pois? Gos don leat eret?*

Samanaikaisesti eli 10.–11.9.2022 järjestetään Rovaniemen kotiseutumuseon piha-piirissä Sadonkorjuumarkkinat, järjestyksessään jo neljännen kerran. Näillä markkinoilla on tarjolla myytävänä paikallisia tuotteita, monenlaista koettavaa ja nähtävää. Tervetuloa myös Sadonkorjuumarkkinoille.

Hyvät kuulijat. Avauspuheeni lopussa haluan muistaa pitkäaikaista (18 vuotta) talonmiespariskuntaamme Armi ja Sauli Luiroa, jotka siirtyvät tämän kuun lopussa ansaituille eläkevuosille. Armi ja Sauli ovat hoitaneet tehtäviään ahkerasti, velvollisuudentuntoisesti ja käytännön taitoja osoittaen. Heidän otteensa talonmiehen tehtävissä on ollut hyvin kokonaisvaltainen ja täyttä työtä käytännössä joka päivä.

Kiitokseksi kotiseutuyhdistys haluaa luovuttaa Armille ja Saulille muistoesineinä, Armille Totto-kaulakorun ja Saulille Totto-kravattineulan. Lisäksi yhdistys haluaa kutsua talonmiespariskuntamme jatkokiitoksena tulevan syksyn Römppäpuoliselle.

Luirojen kiittämisten jälkeen julkistan ja esittelen uuden talonmiehemme Pauli Niemelän.